

Handläggare
Lars Ericsson
Telefon: 08 508 11 818

Till
Servicenämnden
2016-09-20

Strategi för fossilbränslefritt Stockholm 2040

Remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Servicenämnden åberopar detta tjänsteutlåtande som svar på remissen och förklarar beslutet vara omedelbart justerat.

Christer Edfeldt
Förvaltningschef

Sammanfattning

Stadsledningskontoret föreslår i ett tjänsteutlåtande att en strategi för ett fossilbränslefritt Stockholm 2040 ska fastställas. Dokumentet utgör stadens strategi och riktlinje för klimatarbetet med utgångspunkt från miljöprogrammet 2016-2019.

Förvaltningen stödjer förslaget till strategi och framhåller att det är angeläget att staden kan hantera klimatfrågorna i ett längre tidsperspektiv samt i beaktande av stadens utveckling som helhet.

Servicenämnden föreslås ansvara bl a för åtgärder gällande klimateffektiva transporter. Här understryker förvaltningen vikten av att uppdraget kan utföras i samarbete med miljöförvaltningen. Vidare framhålls att förvaltningen som ansvarig för stadens elupphandling bör vara delaktig i det fortsatta arbetet med energieffektiviseringar.

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom staben. Ärendet har behandlats på förvaltningsgruppen 2016-09-13.

Bakgrund

Stadsledningskontoret föreslår i ett tjänsteutlåtande att en strategi för ett fossilbränslefritt Stockholm 2040 ska fastställas av kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet till servicenämnden m fl för yttrande senast 2016-09-26.

Sammanfattning av remissen

Stockholm ska vara en fossilbränslefri stad år 2040. Målet innebär att det framgångsrika arbetet med att minska utsläppen av växthusgaser ska fortsätta och påskyndas. Strategin utgör stadens riktlinjer för hur stadens verksamheter ska arbeta på kort och längre sikt för att nå fossilbränslefrihet. Här identifieras de viktigaste utmaningarna för staden där åtgärder ska genomföras och beslutsunderlag behöver tas fram.

Fossilbränslefrihet bygger på smarta tekniska lösningar och minskad efterfrågan på energi. Målet kan nås med teknik som redan är känd idag. Detta kommer dock att kräva kontinuerliga strategiska beslut som så tidigt som möjligt skapar gynnsamma förutsättningar för att målen ska kunna uppnås i tid. Dock finns det stora osäkerheter i bedömningen av utvecklingen fram till 2040.

Den nuvarande fossilbränsleanvändningen utgör cirka 30 procent av den totala energianvändningen. Detta omfattar i huvudsak kol i kraftvärmeverk, olja och naturgas till värmepannor, bensin till fordon, diesel till fordon, arbetsmaskiner och fartyg, fotogen till flygplan samt fossilbaserad plast i avfallsförbränning. En minskning av fossilbränsleanvändningen från 30 till 4 procent av den totala energianvändningen motsvarar en minskning av växthusgasutsläppen från ca 2,8 ton CO₂e (år 2012) till 0,4 ton CO₂e per invånare i Stockholm år 2040.

Kommunfullmäktige har fastställt ett etappmål om att utsläppen av växthusgaser ska vara högst 2,3 ton CO₂e (koldioxidekvivalenter)

per invånare år 2020. Till bakgrunden hör att utsläppen av växthusgaser sedan 1990 har minskat med nästan en tredjedel.

Målet om fossilbränslefrihet innebär störst utmaningar inom transportsektorn och där är behovet av insatser i närtid som mest omfattande. De kvarvarande fossilbränsleandelarna 2040 bedöms finnas inom flyg och sjöfart. Staden har begränsad rådighet inom dessa sektorer då dessa regleras inom internationella avtal och regelverk.

Utöver miljöanpassade transporter berör målet om fossilbränslefrihet även miljöplanens mål om hållbar energianvändning och resurseffektiva kretslopp.

Stockholms stad som organisation står för cirka 10 procent av växthusgasutsläppen och bör gå före i arbetet genom att vara fossilbränslefritt 2030.

Avseende kortsiktliga mål till 2020 konkretiseras de klimatrelaterade målen i stadens miljöprogram 2016-2019 genom att reduktionspotentialen uppskattas för respektive insats. Till 2020 redovisas insatser som motsvarar en reduktion om 534 000 ton CO₂e. De insatser som föreslås är de som bedöms ge störst reduktion och där stadens nämnder och bolag har störst rådighet och där konsekvenserna i övrigt bedöms som acceptabla.

De strategiska och långsiktiga insatser som måste vidtas till 2040 är delvis utanför stadens rådighet. Dessa insatser har därmed bredare angreppssätt såsom exempelvis samarbeten med flera intressenter, påverkan vad gäller lagstiftning med mera.

Servicekommittén ska enligt strategin ansvara för genomförandet av målet att staden ska vidta åtgärder för klimateffektiva transporter i stadens organisation som sammantaget motsvarar en reduktion om minst 8000 ton CO₂e. Vidare ska kommunstyrelsen tillsammans med miljö- och hälsoskyddsnämnden och servicekommittén ta fram en handlingsplan för att staden som organisation ska vara fossilbränslefri år 2030.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen stödjer förslaget till strategi för ett fossilbränslefritt Stockholm 2040. Klimatförändringarnas olika möjliga konsekvenser gör det nödvändigt att hantera frågan i ett längre tidsperspektiv.

Strategin anknyter på ett åskådligt sätt till stadens miljöprogram. Kortsiktigare åtgärder och mer långsiktiga, strategiskt inriktade uppdrag klargörs och ansvarsförhållandena för genomförandet är tydligt beskrivna. Fakta och bakomliggande resonemang för de prioriteringar som föreslås redovisas också på ett tydligt sätt. Det kan övervägas att något tydligare beskriva hur strategin hänger samman med den bredare målbilden för staden som beskrivs i stadens Vision 2040 och med inriktningsmålen i budgeten.

Det är givetvis viktigt att strategin och dess genomförande kan förenas med en hållbar social utveckling och en god ekonomi för staden. Samtliga dimensioner måste vägas in i beslutsfattandet. I ett långsiktigt perspektiv är miljön själva förutsättningen för människan, samhället och den ekonomiska utvecklingen. Samtidigt måste kostnader för exempelvis omställning av energiproduktion och transportsystem kunna hanteras i relation till stadens framtida ekonomiska utmaningar såsom hög investeringsnivå, fortsatta effektiviseringar i verksamheter med mera. Detta kan förväntas ställa stora krav när det gäller utarbetande av beslutsunderlag samt arbete med avvägningar i samband med framtida beslut i dessa frågor.

Förvaltningen konstaterar att flera åtgärdsområden i strategin, såsom exempelvis elproduktion och transporttjänster berörs av stadens upphandlingar vilket kommer att innebära utmaningar för stadens upphandlingsverksamhet.

I strategin anges att servicenämnden ska ansvara för att vidta åtgärder för klimateffektiva transporter i stadens organisation. Förvaltningen kan medverka till att uppfylla målet genom att ställa krav på dessa transporter i upphandlingar. För att säkerställa att målet kan nås är förvaltningen beroende av ett nära samarbete med miljöförvaltningen. I sammanhanget kan också nämnas att förvaltningen i enlighet med budget 2016 deltar i ett pågående arbete med att utreda förutsättningar för samlastning av stadens egna varuleveranser.

Förvaltningen konstaterar att servicenämnden även bidrar till måluppfyllelse i egenskap av ansvarig för stadens elupphandling vilket inte framgår i strategin. Här anges att energieffektiviseringar med 10% ska uppnås inom stadens verksamheter jämfört med referensåret 2015. Som ansvarig för upphandling och avtalsförvaltning för el till stadens organisation är det viktigt att förvaltningen blir delaktig i att utreda hur detta mål ska kunna uppnås.

Bilaga

Remiss från kommunstyrelsen:

1. Strategi för Fossilbränslefritt Stockholm 2040
2. Strategi för Fossilbränslefritt Stockholm 2040
Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande